

Krúdy Gyula írói világa, egy Szindbád-novella

„UGYE, MÉG NEM UTAZIK EL?”

Alább Krúdy Gyula Női arckép a kisvárosban című novellájával kapcsolatos kérdésekre adandó válaszokat találsz.

1. Két vagy három nap alatt. Szindbád az első napon levelet kap, még aznap vagy másnap vonatra ül, éjjel utazik, és a következő napon találkozik Lenkével.

2. *„Szindbád, a hajós abban az időben még nagyon szeretett utazgatni.”*

3.

„Vajon miért jöttem én ebbe a városba?” – Szindbád hirtelen döntött úgy, hogy utazni fog, és talán maga is tudja, hogy utazása nem éri el valódi célját: hiába találkozik Lenkével, a tíz évvel azelőtti boldogságot nem tudja újraélni. Utazása ebből a szempontból tehát értelmetlennek tűnik számára.

„Vajon miért szeretik a nők a tengert?” – Szindbád tünődése látszólag öncélú, mintha maga sem tudná a kérdésére a választ. Ugyanakkor a tenger és a hajó képe a fényképek háttérében szimbolikus jelentésű: a nők azt szeretik, amit Szindbád testesít meg az életükben.

4. Lenkére mint egyik *„szent és érintetlen”* szerelmére emlékszik vissza, amikor a levelet megkapta. Lenke az emlékeiben úgy jelenik meg, mint *„fekete szemű, fekete hajú és illatos szájú hölgy”*. Miután elbúcsúzott, még gyakran gondolt Lenkére, de az asszony nyakából áradó erős parfüm illata társult most már az emlékéhez. Szindbád pedig *„néha nem szerette az erős parfümöket”*. A találkozás tehát, úgy tűnik, nem hagyta érintetlenül Szindbád korábbi emlékeit.

5. A benyomásból létrejött pillanatnyi hangulat és az ebből fakadó emlékezés motívumának kiemelt szerepe. Az impresszionista közlésmódra kitüntetetten jellemző az emlékező magatartás. Az emlékképnek mint arcképnek is szerepe lesz a műben. A táj és a környezet ábrázolása is impresszionista stílusjegyeket mutat, pl. amikor Szindbád szemével látjuk az elsuhanó tájat a vonat ablakából:

„A tájon nagy, barna hegyek sorakoztak, és az éjszaka félhomályos volt, mert valahol a magasban, nagyon messzire, vékony felhők mögött a hold bujdosott. Nagy fák futamodtak el szeme előtt, amely fáknak koronája fehér párában látszott libegni. Kis bakterházak szaladtak el a sötétségben, mint az éjszaka rohanó vizén a gyermekek papírcsónakjai. Az ár a törpe bokrokat és sövényeket szemkápráztató sebességgel ragadta tova. A nagy hegyek a távolban komolyan, méltóságosan ringatóztak tova, mint a lassújárású viharfellegek az égboltozat oldalán.”

6. A szabad függő beszéd legtisztább alkalmazására annál a résznél találhattál példát, ahol Szindbád a férfiak képeit nézi a fotográfus kirakatában. Itt az ő szemével (is) látunk, és nem tudjuk eldönteni, hogy az író vagy a hős gondolatait olvassuk. (Nyilván mindkettőt.) Ezzel az elbeszélő egyrészt szinte beleéli magát a hőse szerepébe, azonosul vele, másrészt az olvasót is erre az azonosulásra készíti: *„És az a kiviaszkolt bajuszú, középen kettéválasztott, bodorított fürtözetű férfiú, kezében glacékesztyűvel és frakkmellényben selyemkendővel – bármi legyenek, ha nem a városbeli táncmester.”* Ebben a mondatban az egyes szám első személyben elhangzó szövegrész talán a legjobb példa a szabad függő beszédre.

7. A legszembetűnőbb különbség, amit Szindbád észrevesz és aminek örül, hogy a háttérből *„hiányzott a tenger a hajóval”*. Ez a hiány talán arra utal, hogy Lenke más, mint a többi nő, akiknek a fényképe szintén a kirakatban van. A mássága pedig önigazolás lehet Szindbád számára. Nehezebb arra a kérdésre válaszolni, hogy Lenke miért nem érezte szükségét annak, hogy legyen az ő képe mögött is háttér. A tenger és a hajó Szindbádra utalhat, az ő hiánya ebben az értelemben talán azt is jelentheti, hogy Szindbád Lenke számára még mindig „van”. Hangsúlyozandó: talán.

8. Szindbád sok nőnek udvarolt, emlékeiket (e történetből úgy tűnik) hanyagul őrzi. Lenke tíz év után, és akkor jutott eszébe, amikor levelet kapott tőle. Meglátogatja az asszonyt, de mintha csak azért ment volna el hozzá, hogy igazolódjon: a nő még mindig szereti őt. Nem esik nehezére távozni, amikor megjön Lenke férje. – Ez lehetne pl. az egyik rövid kiindulópontja az érvelésednek. A feladat megoldása persze egyéni, de a történettől nem rugaszkodhat el.

9. Egyéni feladatmegoldás.